

Overige oliën en hun productie

Plantaardige oliën en vetten zijn natuurlijke grondstoffen die in veel producten worden verwerkt. Behalve palmolie en sojaolie zijn er ook andere oliën, die in veel toepassingen gebruikt worden en die ook veel direct geconsumeerd worden. Niet alleen voor de tropische oliën, zoals palmolie en sojaolie is sprake van een toenemende consumptie, ook voor oliën die bijvoorbeeld in de EU geteeld worden, zoals zonnebloemolie en raapzaadolie, neemt de vraag toe. Ook bij de teelt van deze oliezaden is het belangrijk dat de gewassen op een verantwoorde en duurzame wijze worden verbouwd.

LEES OOK DE FACTSHEET

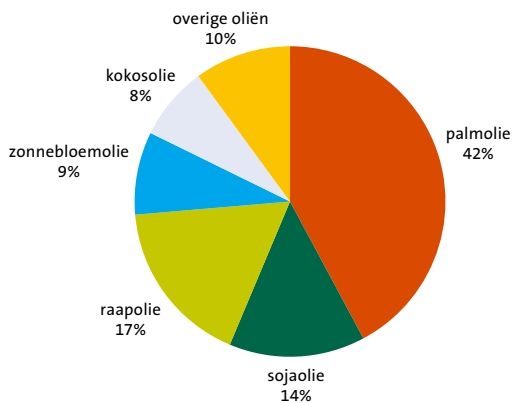
Duurzame palmolie - een bewuste keuze
 Duurzame sojaolie in ontwikkeling
 De cijfers

Verbruik van oliën

Het verbruik in Nederland heeft een verdeling over de verschillende soorten oliën zoals weergegeven in de grafiek. Dit verbruik geldt zowel de toepassing in levensmiddelen, als ook de toepassing in veevoer en in technische producten of biobrandstoffen. Hieruit blijkt dat de tropische oliën: palmolie (39%) en sojaolie (14%) ruim de helft uitmaken van de gebruikte oliesoorten in Nederland. Raapolie is met 18% eveneens een veelgebruikte oliesoort, net zoals zonnebloemolie (13%). De vraag naar deze oliën neemt toe, zowel binnen de Nederlandse markt als binnen de Europese markt.

Onderverdeling binnenlands verbruik plantaardige vetten en oliën, naar soort

(op basis van de laatste 5 jaar)

Raapolie of raapzaadolie

Raapolie of raapzaadolie is een plantaardige olie uit de zaden van raapzaad (*Brassica rapa*). Koolzaadolie is een plantaardige olie die gewonnen wordt uit de zaden van koolzaad (*Brassica napus*). Hoewel het twee verschillende variëteiten betreft, worden de beide namen in de praktijk vaak door elkaar heen gebruikt. Koolzaad is een landbouwgewas dat vaak verwilderd (bijvoorbeeld in de berm) wordt aangetroffen, terwijl raapzaad een inheemse wilde plant is. Tegenwoordig worden beide soorten grootschalig verbouwd. De productie van koolzaad en raapzaad vindt plaats in de Europese Unie, Canada en China en binnen de EU vooral in Duitsland en Frankrijk. Raapzaadolie is van oudsher geschikt voor consumptie en bevat veel onverzadigde vetzuren. Koolzaadolie is in principe ook geschikt voor menselijke consumptie maar heeft enkele minder aangenaam smakende bestanddelen. Er zijn nu echter rassen die dit bezwaar niet hebben.

Ook in Nederland wordt op kleine schaal koolzaad geteeld, met name in de provincie Groningen en in de Flevopolder. Landbouwers in Nederland mogen sinds maart 2006 accijnsvrij deze olie verkopen, waardoor koolzaad voor gemengde bedrijven een rendabel alternatief is voor graan. De teelt van koolzaad geeft de landbouwer (naast stro en perskoeken) dus ook olie. Hierdoor is het areaal aan koolzaadolie de afgelopen jaren in Nederland stijgende.

Het Productschap Margarine, Vetten en Oliën (MVO) behartigt de gemeenschappelijke belangen van alle schakels in de productiekolom van oliën en vetten. Oliën en vetten zijn een belangrijke krachtbron voor lichaam en economie. Als platform van producenten, importeurs, verwerkers en afnemers binnen de keten en voor overleg met overheid en maatschappelijke organisaties maakt MVO zich sterk voor het duurzaam benutten van die krachtbron. Door deelname aan het Partnerschap Ethiopië draagt MVO bij aan de ontwikkeling van een duurzame olieaadsector in Ethiopië.

Vette Feiten is een initiatief van
Productschap Margarine, Vetten en
Oliën (MVO) - www.mvo.nl

Postbus 3095
2280 GB Rijswijk
Telefoon 070 319 51 95

www.vettefeiten.nl
info@vettefeiten.nl

Zonnebloemolie

Zonnebloemolie is een plantaardige olie die wordt gewonnen uit de 'pitten' van de zonnebloem (*Helianthus annuus*). Het is een heldere, goudgele olie met een zachte smaak, die een zeer brede toepassing kent. Zonnebloemolie olie bevat veel onverzadigde vetzuren en is goed bestand tegen hitte. Hierdoor is het een geschikte grondstof voor bijvoorbeeld frituurvetten. Ook in cosmetica wordt zonne-

bloemolie toegepast. De teelt van zonnebloemen vindt met name plaats in Rusland en binnen de Europese Unie met name in Frankrijk en Spanje. Het klimaat en ook de genetische eigenschappen hebben een grote invloed op de variatie in het vetzuurprofiel.

Kokosolie

Kokosolie is een tropische olie, die wordt verkregen uit het witte vruchtvlees van de vrucht van de kokospalm (*Cocos nucifera*), de kokosnoot. Kokosolie heeft een smeltpunt van rond de 24-26 °C en is daarom in ons klimaat meestal gestold, en dus een vast vet. In tropische gebieden heeft het meestal een vloeibare consistentie, en is het dus een olie. Tweederde van het droge gedeelte van het kokosvlees bestaat uit kokosolie. De teelt van kokospalmen vindt veelal plaats op de Filipijnen.

Kokosolie wordt toegepast in producten als ijs en chocolade, producten waarbij een vastere substantie nodig is voor een goede structuur. Kokosolie bevat echter veel verzadigde vetten en is daarom voedingskundig minder geschikt. De olie wordt niet alleen gebruikt in producten van de voedingsindustrie maar ook in producten van de cosmetische industrie. Toepassingen zijn onder andere zeep, tandpasta en shampoo.

Enkele 'specialty' oliën

Oliën uit sesamzaad, lijnzaad, nigerzaad, castorpitten en saffloer-pitten zijn oliën met goede vetzuurprofielen die voor de levensmiddelenindustrie interessant kunnen zijn. Ethiopië is een producent van deze oliën. Op dit moment zijn er echter een aantal bottlenecks waardoor deze producten uit dit land niet kunnen worden afgezet op de wereldmarkt. De productie voldoet niet aan bepaalde kwaliteitsvereisten en de levering is niet betrouwbaar. De Nederlandse overheid heeft daarom besloten een partnerschap met de Ethiopische regering op te zetten om dit te verbeteren. Het productschap MVO neemt hier als vertegenwoordiger van de Nederlandse oliën en vetten sector aan deel.

Het Partnerschap is een publiek private samenwerking waarbinnen behalve MVO, de ministeries van LNV en Ontwikkelingssamenwerking, het Ethiopische ministerie van landbouw, Ethiopische producenten van oliezaden en enkele non-gouvernementele organisaties deelnemen. De partijen willen, een significante bijdrage leveren aan duurzame ontwikkeling van (de agrarische sector in) Ethiopië. Het Partnership wil enerzijds zorgen voor een verbetering van de situatie van Ethiopische boeren door een bijdrage aan de verhoging van de opbrengst van boeren per hectare en het creëren van afzetmogelijkheden voor de Ethiopische oliezaden. Anderzijds is de inzet van het Partnership ook gericht op het creëren van extra kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven. Zowel de boeren in Ethiopië als het Nederlandse bedrijfsleven hebben zodoende baat bij de samenwerking.